

Sint Anthonis

Mededeling ten behoeve van de Raad

Zaaknummer : Z-18-28991
Documentnummer : INT/028664

Onderwerp : opstellen meetnetwerk luchtkwaliteit, nav motie
Van : College van B&W
Datum : 12 september 2019

Aanleiding

Weet dat:

1. De San en de VVD in een motie van 8-11-2018 oproept om een opzet te maken om te komen tot een meetnet luchtkwaliteit.
2. Innovatie als een rode draad door het coalitieakkoord "Naar krachtigere kernen in een schoner buitengebied" loopt.
3. In het uitvoeringsprogramma staat dat de gemeente de ambitie heeft om iedereen een gezonde, veilige en toekomstbestendige woon-, werk- en leefomgeving te bieden én de noodzaak om verdere klimaatveranderingen tegen te gaan.

De samenleving vraagt een schone en veilige leef- en werkomgeving. Dit komt ook overeen met de wensen van de coalitie en het uitvoeringsprogramma. Daarentegen vragen ondernemers/veehouders ruimte om te kunnen ondernemen, zonder overlast te veroorzaken.

Er is een maatschappelijke discussie over de effecten van de veehouderij op de volksgezondheid. Door deze maatschappelijke onrust heeft de landelijke politiek ook besloten om onderzoek hiernaar te verrichten (VGO-onderzoeken). Dit zijn wetenschappelijke onderzoeken die veel tijd kosten. In de tussentijd is de onrust hierover bij burgers niet afgenomen.

Het blijkt dat omwonenden van veehouderijen zich zorgen maken om de aspecten (staan vermeld in afnemende volgorde van belangrijkheid): fijnstof, geur en geluid. Fijnstof relateren zij aan het risico voor de eigen gezondheid en geur veroorzaakt hinder. Ervaring leert (pilot continue geurmetingen varkensbedrijven als basis voor alternatieve systematiek verunningen, december 2018) dat voorspelbaarheid van geur bij burgers van belang is. Daarnaast is het goed om te weten wat veehouderijen nu feitelijk emitteren. Daarom is het meten van luchtkwaliteit nuttig. Meetapparatuur voor het meten van luchtkwaliteit is erg duur. Door toepassing van sensortechnologie wordt het meten goedkoper. In de praktijk kun je met sensoren, buiten de stal, alleen fijnstof goed meten. Het vertalen van de gemeten waarde naar de veehouder/ondernemer (handelingsperspectief bieden) zorgt voor bewustwording maar geeft ook aan hoe een ondernemer rekening kan houden met de omgeving. Daarnaast geven meetwaarden ook duidelijkheid aan omwonenden. Door de sensoren op de juiste plek te plaatsen kunnen pieken herleidt worden naar het veehouderijbedrijf. Door ook sensoren bij

omwonenden te plaatsen, kan geanalyseerd worden afwijkingen in meetwaarden bij de omwonenden ter herleiden zijn naar het desbetreffend veehouderijbedrijf.

Bij het verlenen van een vergunning wordt uitvoerig berekend welk effect een nieuwe ontwikkeling heeft op omwonenden en de natuur. Dit gebeurt heel secuur door toepassing van ingewikkelde rekenmodellen. Wat de uitkomst van deze berekening nu feitelijk betekent is voor omwonenden niet duidelijk. Zij vinden het dan ook lastig te begrijpen dat niet gehandhaafd wordt op de emissies van een bedrijf maar alleen op de uitvoering en de werking van de toegepaste stalsystemen. De gemeente kan dus niet handhaven op de gemeten emissie-waarden. Het zorgt wel voor inzicht en kan zorgen voor herstel van vertrouwen.

Daarnaast heeft de manier van bedrijfsvoering ook invloed op de emissies uit de stal, zoals de manier van voeren, van ventileren, bedrijfshygiëne, etc. Deze aspecten worden niet meegenomen in de rekenmodellen bij de vergunningverlening. De ondernemer heeft dus invloed op de emissies. De ondernemer heeft dus handelingsperspectief om de overlast naar omwonenden te verminderen.

Vier sporen

Op 2 juli hebben wij besloten om de motie op 4 sporen uit te werken.

1. Opzet pilot "meetnetwerk" uitgevoerd door Connecting Agri & Food

De opdracht voor het opzetten van een meetnetwerk is gemaakt door Connecting Agri&Food. Dit is een bedrijf dat al meer ervaring heeft met het meten met luchtkwaliteit met sensoren bij veehouderijbedrijven. Zo heeft dit bedrijf in opdracht van de provincie onderzoek gedaan bij vijf veehouderijbedrijven. Ook heeft dit bedrijf gehopen bij de opzet van het project "boeren en burgers" in de gemeente Venray. In Venray neemt de RIVM het voortouw.

De nadruk ligt bij het meten van luchtkwaliteit op het veehouderijbedrijf en bij omwonenden, het vertalen van de meetgegevens naar handelingsperspectief voor de ondernemer en naar een waarde voor omwonenden. De meetgegevens worden vertaald in een dashboard (app op de telefoon). Omdat het onderzoek zich richt op veehouders en omwonenden wordt het onderzoek in een kleiner gebied uitgevoerd (pilot Noordkant/Zandkant). Het gebied Noordkant / Zandkant is gekozen omdat hier veehouderijen en andere functies dicht bij elkaar liggen. In dit gebied hebben ook enkele bewoners aangegeven dat zij overlast ervaren en dat zij zich zorgen maken over hun gezondheid door de veehouderijen in de omgeving. Met het uitvoeren van het onderzoek in dit gebied, wordt ook gestreeft naar het (her)bouwen van het vertrouwen van de onderlinge relatie tussen bewoners en gebruikers van het gebied en de gemeente. Daarnaast wordt een eerste aanzet gedaan om geur afkomstig van de veehouderij te analyseren om te bekijken of sensortechnologie hier toegepast kan worden.

Met de plaatselijke ZLTO is afgestemd dat zij aan willen haken bij de uitvoering van deze pilot.

Het onderzoek beperkt zich tot dit gebied. Als er meer inwoners aangeven dat zij graag een sensor willen plaatsen om de luchtkwaliteit te meten. De gemeente heeft hiervoor geen middelen. Dit is echt een pilot. Maar we leggen wel een infrastructuur aan, waardoor derden makkelijker met sensortechnologie aan de slag kunnen. Daarnaast wordt natuurlijk de opgedane meet-ervaring uit dit gebied gedeeld..

Het onderzoeksvoorstel met de daarbij behorende kosten bedragen €42.000. Volgens het aanbestedingsbeleid kunnen we tot €50.000 met één partij in zee gaan.

2. Stimulering van technische kennis binnen de gemeente

Een groep technici afkomstig uit Sint Anthonis en omliggende dorpen, zijn geïnteresseerd in het meten van luchtkwaliteit. Zij hebben zich verenigd in Stichting Burgerwetenschappers Land van Cuijk. Zij worden ondersteund door Teus Hagen. Teun Hagen verricht luchtkwaliteitsmetingen bij Kipster en heeft MySense opgericht.

De stichting heeft als doel om Sint Anthonis op de kaart te zetten als Smart Village door:

- Het meten van de luchtkwaliteit door het bouwen, assembleren en kalibreren van meetinstrumenten.
- Het faciliteren van ondernemers en instanties met applicaties op het gebied van sensortechniek.

Voor het oprichten van de stichting en de aanschaf van materialen hebben zij een onderbouwde subsidieaanvraag ingediend voor incidentele subsidie. Doordat de stichting een vrijwilligersinitiatief is door en voor de burgers van Sint Anthonis is subsidieverstreking van toepassing. De stichting heeft (voornamelijk) geen winstoogmerk en brengt geen arbeidskosten in rekening. De subsidie is noodzakelijk om de kosten te financieren voor het oprichten van de stichting, de materialen voor het bouwen van de meetinstrumenten en het realiseren van de overige randvoorwaarden. De huidige initiatiefnemers hebben zelf al de nodige kosten (€ 2.000,- tot € 3.000,- p.p.) geïnvesteerd..

Hardheidsclausule

De incidentele subsidie is getoetst aan de Algemene subsidieverordening gemeente Sint Anthonis 2014, waaronder artikel 1 c en d en artikel 11. De beleidsregel subsidiëring eenmalige activiteiten gemeente Sint Anthonis 2018 dekt niet het karakter van de activiteiten en het budget van subsidieaanvraag. Hierdoor is er geen beleidsregel (artikel 2) beschikbaar waaraan we de subsidieaanvraag kunnen toetsen. Gezien het eenmalige karakter van de subsidieaanvraag heeft het geen meerwaarde om deze beleidsregel op te stellen. Op basis van de hardheidsclausule, artikel 25 (zie bijlage), verzoeken wij het college om voor dit uniek initiatief artikel 2 van de algemene subsidieverordening buiten beschouwing te laten. Wanneer de hardheidsclausule niet wordt toegepast leidt dit tot een onbillijkheid van overwegende aard voor de aanvrager. Wanneer de gemeente niet overgaat tot het toekennen van de gevraagde subsidie kan dit burgerinitiatief geen doorstart maken en niet zijn doelstellingen realiseren. Dit initiatief levert een bijdrage aan de gemeentelijke beleidsdoelstellingen, waaronder gezondheidswinst, kostenbeheersing, kennisdeling en facilitering van plaatselijke ondernemers en instanties. De gemeente heeft er belang bij om dit initiatief te behouden voor de gemeente Sint Anthonis met een lokale en regionale uitstraling.

3. Aanleg digitale snelweg

Om data van de sensoren via de digitale weg te versturen is een digitale snelweg nodig. Dit kan door de aanleg van een Lora-netwerk of door een abonnement af te sluiten. Aanleg van een Lora-netwerk vraagt een centrale investering, maar ook jaarlijks beheer en onderhoud. Het grote voordeel is dat dit netwerk door iedereen binnen de gemeente gebruikt kan worden, waardoor drempel om sensortechnologie toe te passen verlaagd wordt. Sensortechnologie in de landbouw maar ook om andere sectoren wordt steeds meer toegepast.

4. Samenwerking met Agro Proeftuin de Peel en provincie

Zowel Agro Proeftuin de Peel als de provincie zijn geïnteresseerd in het project en willen kijken of dit project meegefinancierd kan worden. Het projectvoorstel wordt daarom uitgebreid met de onderzoeksvraag of hoe de uitrol naar de regio/provincie gemaakt kan worden. Deze extra onderzoekskosten komen dan geheel voor rekening van deze twee

partijen. Zij zien deze aanpak van de gemeente Sint Anthonis als innovatieve ontwikkeling en een goede stap in de ontwikkeling naar een zorgvuldige veehouderij.

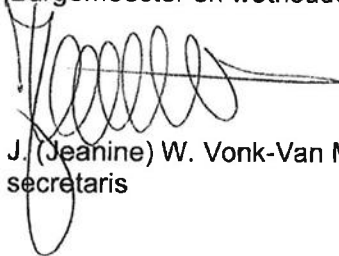
Meerwaarde van 4 sporen

- Weet wat je meet;
- Gebruik maken van technische kennis van onze inwoners;
- (Her)bouwen van vertrouwen tussen veehouder en omwonenden in proefgebied;
- Sint Anthonis op de kaart zetten als Smartvillage
- Uitrolmogelijkheden richting gehele gemeente, regio en provincie. Sint Anthonis is voorbeeld gemeente;
- Stimuleren innovatie waardoor duurzaamheid wordt gestimuleerd.

Een meting kan door verschillende factoren beïnvloed worden. Weet wat de uitkomst van een meting betekent en wat dit betekent voor de veehouderij en/of voor omwonenden. Hiervoor is deskundigheid nodig en goede communicatie tussen verschillen partijen. Het handelingsperspectief en de bewustwording voor de veehouder en de bewustwording bij omwonenden staat hier centraal.

Een goede samenwerking tussen de pilot en de stichting Burgerwetenschappers is van belang, zodat er geen onduidelijkheid wordt verkregen tussen de resultaten van de metingen. Kortom er mogen geen appels met peren vergeleken worden. De sensoren die gemaakt worden door de stichting Burgerwetenschappers worden gebruikt door het onderzoek van Connecting Agri&Food. Daarnaast zal het bedrijf Connecting Agri&Food tijdens de pilot de afstemming opzoeken met de stichting.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders,

J. (Jeanine) W. Vonk-Van Meteren
secretaris

M. (Marleen) L.P. Sijbers
burgemeester